

Соціальні мережі як простір для експериментів

Скуловатова Олена Вікторівна (<https://orcid.org/0000-0003-3606-9459>)

Соціальні мережі впевнено увійшли в повсякденний світ сучасної людини та стали невіддільною частиною її повсякденного життя. Наразі цей феномен набув масштабності, і вже ні в кого не викликає здивування теза про те, що значна частина соціальних зв'язків утворюється в on-line сфері. Наразі соціальні мережі стали не лише засобом проведення дозвілля, а й багатоплановим полем для різного роду діяльності (Скуловатова, 2015). Їхнє використання розкриває широкі можливості для бізнесу, блогерів, різного роду експертів. Але крім комунікації, соціальні мережі ще й створюють широке поле для експериментів.

В узагальненому сенсі вони самі є глобальним соціальним експериментом, що демонструє процес переходу життя з реального у віртуальний світ. Крім того, кожен користувач є дослідником соціальних реакцій. Найчастіше цей процес не усвідомлюється. Людина робить якісь дії та слідує за реакціями навколишніх. Вона отримує коментарі, лайки, репости, або не отримує реакцій, що також є показовим.

Керуючись прагненням глибше зрозуміти механізми соціальної взаємодії ми створили кілька сторінок у Facebook, серед яких паблік для вчених «Наука на призьбі» (<https://www.facebook.com/dovkolonauka/>), що дозволило нам глибше увійти у світ соціальних медіа та механізмів їхнього впливу. Facebook вимірює «значущість користувача» кількістю його друзів (понад 5000 їх апіорі бути не може, але може бути безліч підписників), кількістю публікацій на які реагують, рівнем активності. Тобто він створює певну «умову цінності». Всі сучасні публічні особи, політики, артисти прагнуть мати якнайбільше фанів для ствердження власної важливості та встановлення особистого контакту. Навіть така одіозна особистість як Ілон Маск самостійно веде профіль в Instagram та часом коментує пости людей, викликаючи в останніх неймовірний сплеск захвату та ентузіазму. Важливість роботи з соціальними медіа продемонстрували останні президентські вибори в Україні. Моделі, які було застосовано, стали новим явищем у цій сфері, хоча методологічні основи закладалися значно раніше (Полунін, 2014). Як що узагальнити, то можна говорити про масштабний соціальний експеримент з багатьма складовими, де одним з провідних чинників виступили саме соціальні мережі, як поле розгортання передвиборчої боротьби.

Після завершення політичної гонитви тривалий час не вщухають поствиборчі баталії. За значущістю для багатьох людей втягнутих у цей процес, переживання результатів виборів наближається за симптоматикою до дисоціативних станів, характеристики яких наведено у ґрунтовній праці Старік (2018). Зазначимо, що це лише припущення засноване на спостереженні, а сама теза вимагає багатовекторного дослідження.

Як що говорити про експерименти світового масштабу, то, на наш погляд, найбільш неоднозначним та одіозним за останній час є наступний: 4 січня 2019 року невідомий автор розмістив у Instagram одну картинку створивши акаунт «world_record_egg» з протестним закликом набрати більше

лайків, ніж у попередньої "чемпіонки" - Кайлі Дженнер, представниці всесвітньо відомого медійного клану Дженнер-Кардашьян. 13 січня, тобто за півтора тижня, мета була досягнута, фото з яйцем набрало понад 18 мільйонів лайків і обігнало перший знімок дочки Дженнер. Цей дивний факт має певний соціальний підтекст. Наступним фото після тривалої паузи стало фото яйця з тріщиною, що також набрало дуже велику кількість лайків, але не обігнало перше фото. Прогнозовано далі ми побачимо курча, але це лише припущення. Питання в тому, що відбулося. Мільйони фото завантажуються в Instagram. Деякі з них є справжніми шедеврами, але вони не стають на стільки популярними. Відповідь криється в тому, що це був черговий успішний експеримент.

Про явища управління масовою свідомістю через соціальні медіа можна говорити дуже багато. І наразі актуалізується потреба широкого інформування суспільства, а особливо молоді, про засоби психогієни поведінки в соціальних медіа та протистояння маніпуляціям з боку зацікавлених осіб та організацій.

Скуловатова, О.В. (2015) Психологічні особливості просування сторінок в соціальних мережах. *Науковий вісник Мукачевського державного університету. Збірник наукових праць*, 1 (1), 163 – 168.

Полунін, О.В. (2014) Методологічні підходи до створення системи впливу на перебіг прийняття рішень щодо політичної участі. *Формування навичок ефективної політичної участі молоді: технології психологічного супроводу* : [монографія] / за наук. ред. Л. О. Кияшко, 140-188.

Старик, В.А. (2018) Характеристика дисоціативних станів при подоланні психічної травми. *Молодий вчений*, 1(53), 244-251.